

Restauren el moble de l'orgue de la catedral de Castelló

També afecta el carilló, el cancell i se substitueix la instal·lació elèctrica
Una gran bastida a la façana interna obliga a canviar l'accés al temple

CASTELLÓ D'EMPÚRIES
CRISTINA VILA

El desembre del 2004 es va celebrar festuosament la restauració instrumental de l'orgue del segle XIX de l'església catedralícia de Santa Maria de Castelló d'Empúries. Va ser un llarg procés al qual es donà continuïtat amb la restauració del moble barrocc que el conté. Des de fa tres setmanes, un equip de restauració de l'empresa Ciutat Vella treballa perquè la tribuna i tots els elements decoratius recuperin, en la major mesura, la imatge original. La restauració afecta també el rosetó, el carilló i el cancell, a banda de la substitució de la instal·lació elèctrica, ara inoperant.

Una gran bastida s'ha instal·lat a l'entrada de la Catedral amb la consegüent anul·lació de l'accés principal a l'església, cosa que obliga els feligresos i visitants a entrar per una porta lateral. La bastida deixa a la vista una petita part de les quatre columnes que envolten el cancell i que s'encarreguen de sostenir la plataforma on s'assenta l'orgue. Per protegir la part instrumental, restaurada recentment per l'orguener Gerhard Grenzing, s'han desmuntat bona part dels tubs, exceptuant els de les zones laterals, i s'han protegit els forats. Tal com explica la restauradora Yasmin Margaleff, si entrés la pols en aquestes obertures podria desafinar l'instrument. A més, qualsevol ditada "pot quedar impregnada" i seria molt difícil d'eliminar-la.

El moble que acull l'orgue és totalment de fusta i disposa de diferents talles amb imatges de sants i àngels músics. L'estat en què es trobava quan es va iniciar la intervenció era deplorable, ja que hi havia una gran quantitat de deposicions de coloms a les zones més altes i sobre les talles que provocaven una forta oxidació, a banda de pols, runa i restes de vitralls. A més, les parts més accessibles al públic estaven molt desgastades per l'ús, el greix i la cera. Cal destacar, però, que mai s'havia

CRISTINA VILA

La feina de restauració requereix delicadesa però alhora fermesa i paciència

restaurem.

El primer pas ha estat la neteja en sec i una aspiració general de la brutícia més superficial i visible. Ha calgut, però, desmuntar alguns tubs de l'orgue i protegir la resta per evitar l'entrada de pols a l'interior de l'instrument que el podria afectar negativament. La setmana passada va començar la neteja química amb l'intent de conservar la patina original de les escultures. Més tard, es reintegraran les peces que falten —a un dels àngels, per exemple, li manquen el

dit—, retocar i envernissar amb una capa de goma laca per preservar. Margaleff assegura que el moble té greus problemes de corks a les parts més elevades principalment a les escultures. Aquestes són semibuïdes i la pols ha anat introduint-se per l'interior. Per aquest motiu, està previst col·locar teles per protegir-les i algun sistema de punxes per evitar que els coloms les agredixin. En aquest sentit, els excrements han afectat la policromia tot i que Margaleff assegura que, en part, al no poder accedir el

públic a aquesta zona les ha protegit. "La mateixa porqueria les ha mantingut i les ha preservat millor", explica la restauradora, encara que les escultures presenten les extremitats mengides pels corks. També s'ha constatat el bon estat de les bigues que aguanten el moble. Està previst, però, fer-ne un tractament i instal·lar alguna tela per evitar l'entrada de pols a l'interior de l'orgue.

Mesures de seguretat

Es tracta, doncs, d'un treball lent —encara resten unes sis setmanes de feina—, laboriós i molt delicat, a banda del grau de risc que implica ja que, finalment, no s'ha desmuntat cap element escultòric i es treballa des de més de vint-i-dos metres d'alçada. En algunes zones, les tres restauradores, cadascuna especialitzada en una tasca concreta, s'han de subjectar per seguretat, a la zona més elevada, amb arnesos, ja que les fines làmines de fusta no aguanten el pes. A més, el fet de no desmuntar les peces i estar obligades a treballar dalt de la bastida crea també certes dificultats per accedir a totes les zones i dur a terme correctament el treball. "Mirem que una sola peça la treballi la mateixa persona perquè, en restauració, això es nota molt", comenta Margaleff, la qual afegeix que els materials que utilitzen són sempre reversibles, és a dir, que si d'aquí a uns anys cal tractar-lo de nou es podran retirar fàcilment.

Aquest no és el primer moble d'orgue que restauren l'equip integrat per Yasmin Margaleff, Luci Macedo i Jose Izquierdo les quals han treballat arreu de l'Estat. Les tres coincideixen en què aquest té una importància especial, sobretot tenint en compte que, fins ben entrat el XIX, era l'únic de Catalunya que tenia quatre teclats manuals. Per treballar aquest tipus de peces, col·laboren estretament amb l'orguener Grenzing, responsable de la restauració instrumental.

Netegen i reparen els vitralls del rosetó

La instal·lació d'una espectacular bastida per restaurar el moble de fusta de l'orgue han permès també accedir al rosetó que corona la façana i que està integrat per una sèrie de vidres colats transparents ombrejats, en algunes parts, amb grisalla per enfosquir-lo. Es tracta d'un element modern elaborat per un taller de Bilbao a mitjan anys seixanta tot i que es conserva el vestidor original de ferro de principis del segle XV. Segons explica l'especialista en restauració de vitralls, Salvador Moreno, s'han detectat força forats en el rosetó i vidres trencats que han permès infiltracions d'aigua, pols i l'entrada d'ocells que han perjudicat sensiblement l'orgue. Moreno treballa *in situ* en la neteja del rosetó, ja que es va decidir no desmuntar el vitrall. També està previst canviar els vidres danyats i reparar les fisures. L'especialista, que anteriorment havia treballat, entre altres, a la catedral de Girona i en alguns temples de Barcelona, assegurarà que aquesta restauració ajudarà a potenciar la transparència del rosetó. L'actuació només es pot fer des de l'interior, ja que no s'ha muntat cap bastida exterior i, per tant, no es podrà netejar l'altra cara del rosetó.